

Emberi gazdálkodás és energia-stratégia

**Kísérlet egy alternatív elbeszélési
mód megalkotására**

1.Ennél rosszabb már nem is lehetne...?

- Több mint másfél millió magyar vicc van fenn az interneten, és ebből több száz foglalkozik az optimizmus és pesszimizmus kérdéskörével. Az egyik így hangzik: „Szörnyű, ennél rosszabb már nem is lehetne, mondja a pesszimista, dehogynem, mondja erre fülig érő szájjal az optimista.” Az emberi lét egyik legkényesebb kérdése, az energetika problémája, ma talán a legjobb példa e vicc tartalmainak a megértésére. Az energetika ökológiai, szociális, techno-evolúciós és hatalmi értelemben egyaránt ad okot aggodalomra, de talán bizakodásra is...

Ε...mint...ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Az **energeia**, vagyis gyöke, az **erg** az ősi görög nyelvben „isteni tettet” valamilyen **mágikus, bűvös erő**t jelentett. És valóban, az emberiség az energia felszabadítás folyamatával titáni erőket indított útjára. Ám amit „energia-nyerésként” élünk át, az nem más, mint egy másik rendszer rendezettségének csökkentése, azért, hogy a saját rendezettségünket fenntartsuk. A földgáz, a benzin, a táplálékunk rendezettségünket állítja helyre. Vagyis, azért, hogy létezzünk, növelnünk kell más rendszerek entrópiáját.

3. Energiára van tehát szükségünk, de ezt csak más rendszerek rendezetlenségének (**entrópiájának**) fokozása árán tudjuk elérni, vagyis az emberi lét egyik legmélyebb dilemmája az, hogy **meddig mehetünk el?**

entrópia

4. Az emberi gazdálkodás szakrális talapzata

- Az ember feladata a világon nem más, minthogy a **jó gazda gondosságával** viselje gondját a szakrális felelősségére bízott világnak. Az ilyen szakrális ősi birodalmak energia-rendszereit valójában nem ismerjük, számos, óriási energiát igénylő teljesítményüket (mint például piramis-építés) éppen ezért máig sem tudjuk megmagyarázni. Azt feltételezzük, hogy csak izomerőre, illetve vízi és szél energiára alapozták energetikai rendszereiket. A nyugatias modernitás azonban drámai változást jelent.

5. A gazdaság és népesség (tőke és munkaerő) növelésének csapdája

- A nyugatias modernitás a XIX. század óta kapitalizmusnak nevezi saját magát, ami arra utal, hogy folyamatosan tőkét halmoz fel, még hozzá eddig soha nem látott gyorsasággal.
- Ám ennek ára az emberi létezés külső és belső természetének ennél is gyorsabb lepusztulása, maga a létmód hosszú távon deficitese, vagyis hatalmas érték-tömeget hoz létre, de ennek „költségei” még ennél is nagyobbak tűnnek.

6. A fosszilis energia, mint a kapitalizmus energetikai talapzata

- A modernitást megelőző évezredek energia-rendszerei az emberi és az állati izomerőt, illetve az igen alacsony hatásfokkal működő szél- és vízenergiát jelentették.
- A kapitalizmus ipari tömegtermelése és komplex világrendszerre szerveződése ennél sokkal több energiát és intenzívebb energia-felhasználást igényelt.
- A globálissá váló nyugatias modernitás kapitalizmusa soha létre sem jöhetett volna e nélkül az energetikai rendszer nélkül, így ez a kérdés a legkényesebb **világhatalmi komplexumok** egyikét jelenti máig is.

7. Energetika és az öko-szocio-kultúrális rendszerek

- Az emberiség külső természetének állapotát döntően az energetikához kapcsolódó termelési rendszerek károsítják, aminek a fő oka éppen az, hogy a globális kapitalizmus „üzemeltetése” hívta életre az energia iránti kvázi végtelen keresletet. Ami mögött a fizikai élvezetek kielégítésére alkalmas szükségletek szintén kvázi végtelen növekedésének „evidensként” beállított igénye húzódik meg, ami nyilvánvaló képtelenség.
- A nyugatias modernitás végtelen növekedést feltételező igénye pedig arra a lelki, erkölcsi, szellemi fordulatra vezethető vissza, amely az emberi élet legfőbb, hovatovább egyetlen lehetséges, céljának az anyagi fogyasztás végtelen növekedését tartja....
- Évi harmincezer tonna műanyagszemét játék fedőnéven.....

-
- Ennek egyik megnyilvánulása

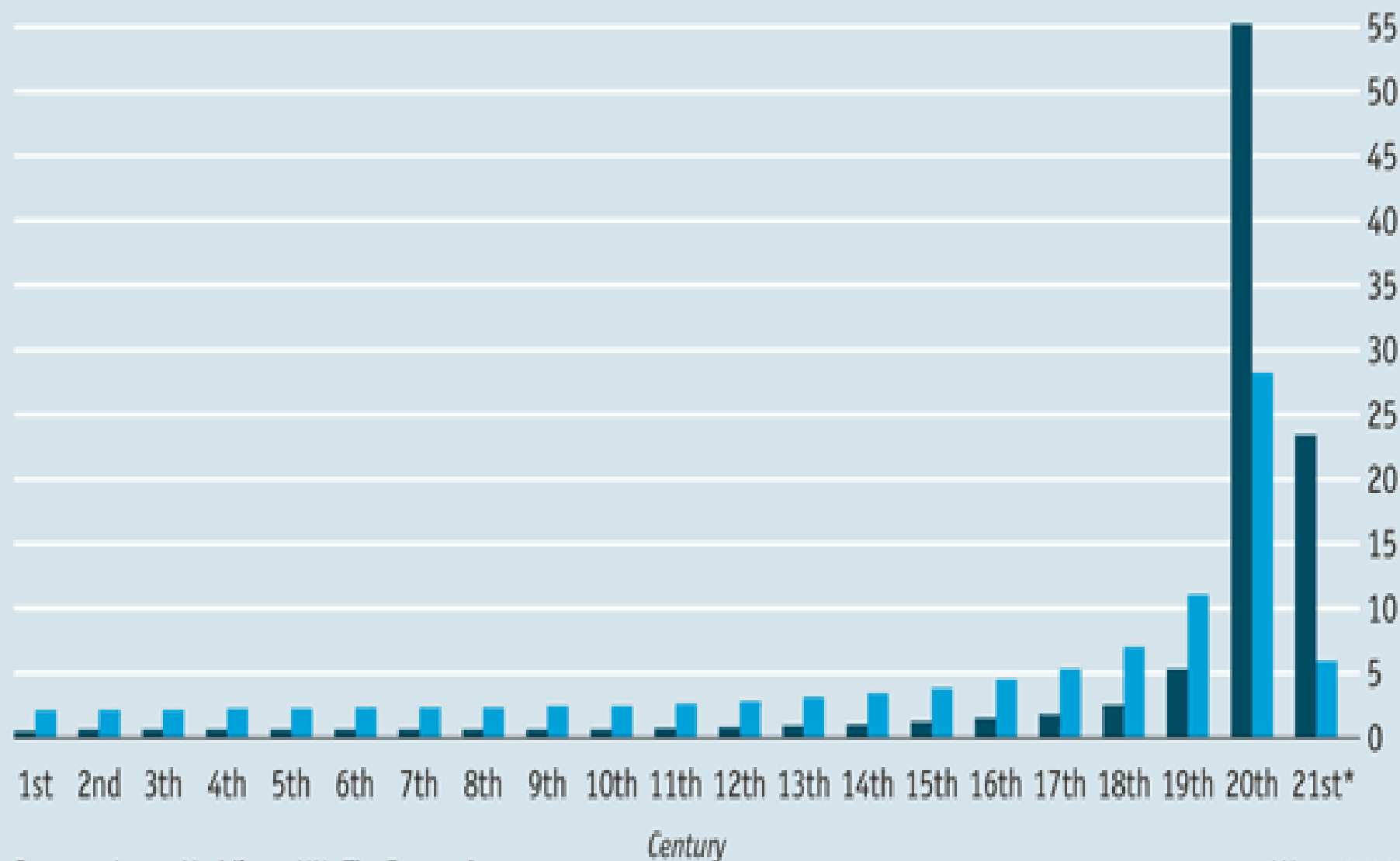
- a globális szénkörzés egymilliószorosra gyorsítása

When history was made

Percentage of total:

■ economic output (1990 \$)

■ years lived

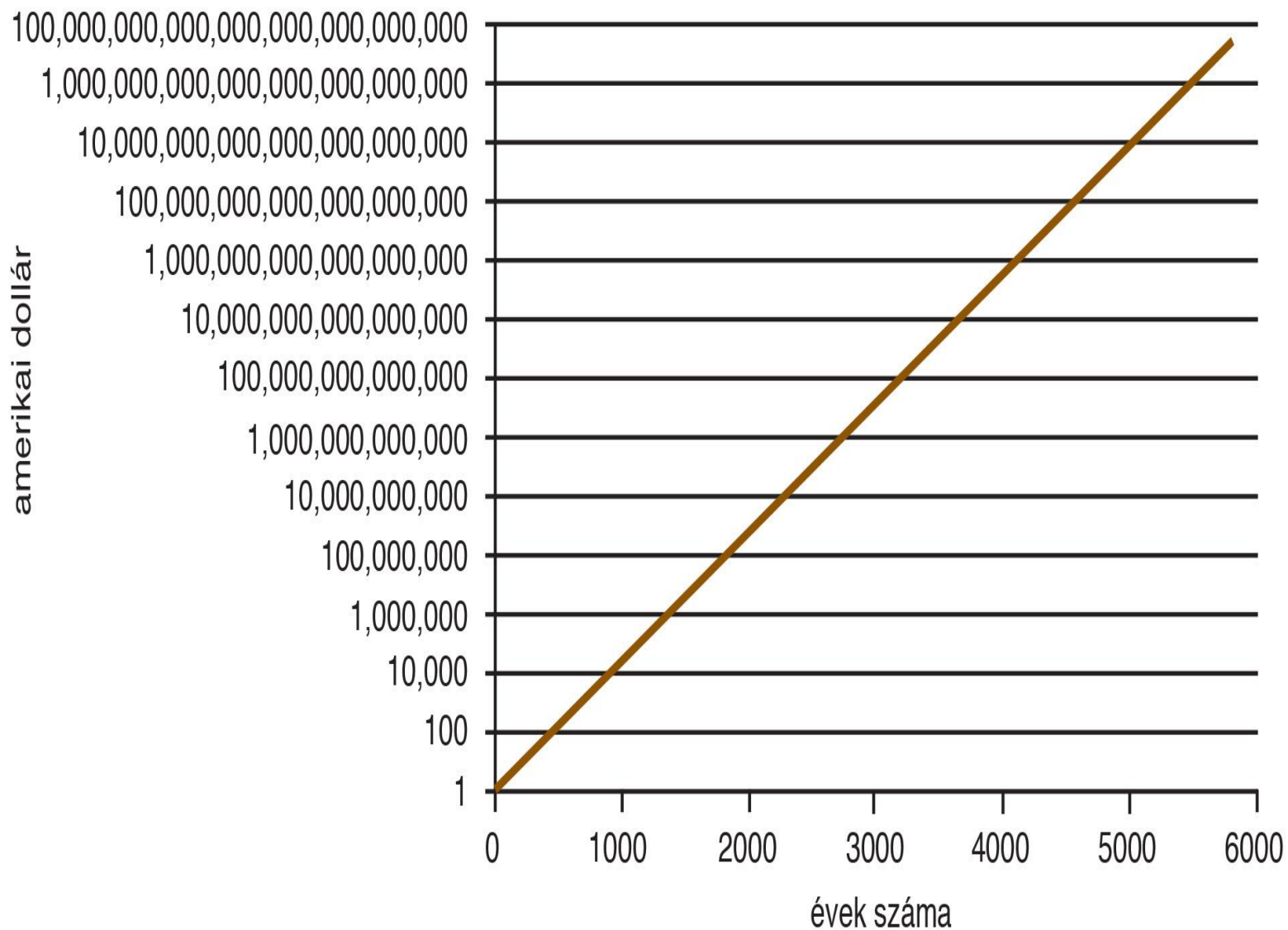
Sources: Angus Maddison; UN; *The Economist*

*Up to 2010

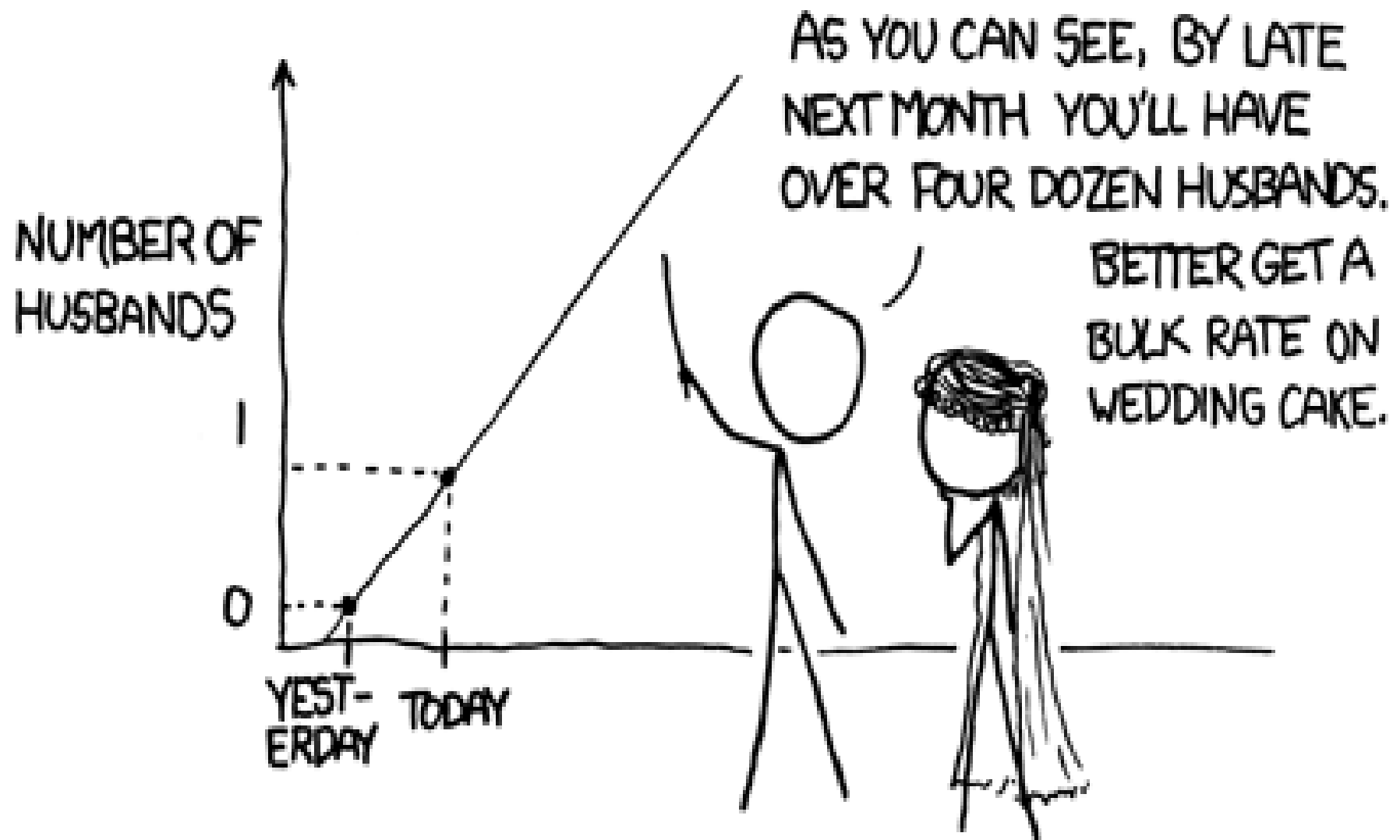
10. Az exponenciális növekedés csapdája

- Napjainkban a világ energia felhasználása egy százalékkal növekszik évente. Ha ez az évi átlagosan egy százalékos növekedési ütem tartósan fennmaradna, akkor 3200 év múlva már az egész Naprendszer minden energiájára szükség volna egyetlen év energiaszükségletének fedezésére, 5800 év múlva pedig már az egész Tejútrendszer energiamennyiségét a Föld nevű bolygó lakói használnák fel, ami nem látszik túl valószínűnek. Arról már nem is beszélve, hogy tízezer év múlva pedig az egész Világegyetem összes energiamennyisége sem volna elég, tehát a növekedés nemcsak ebben az ütemben nem növekedhet, de ennek a töredékével sem. Mindez tehát zsákutca.

A megtakarítás és az idő

MY HOBBY: EXTRAPOLATING

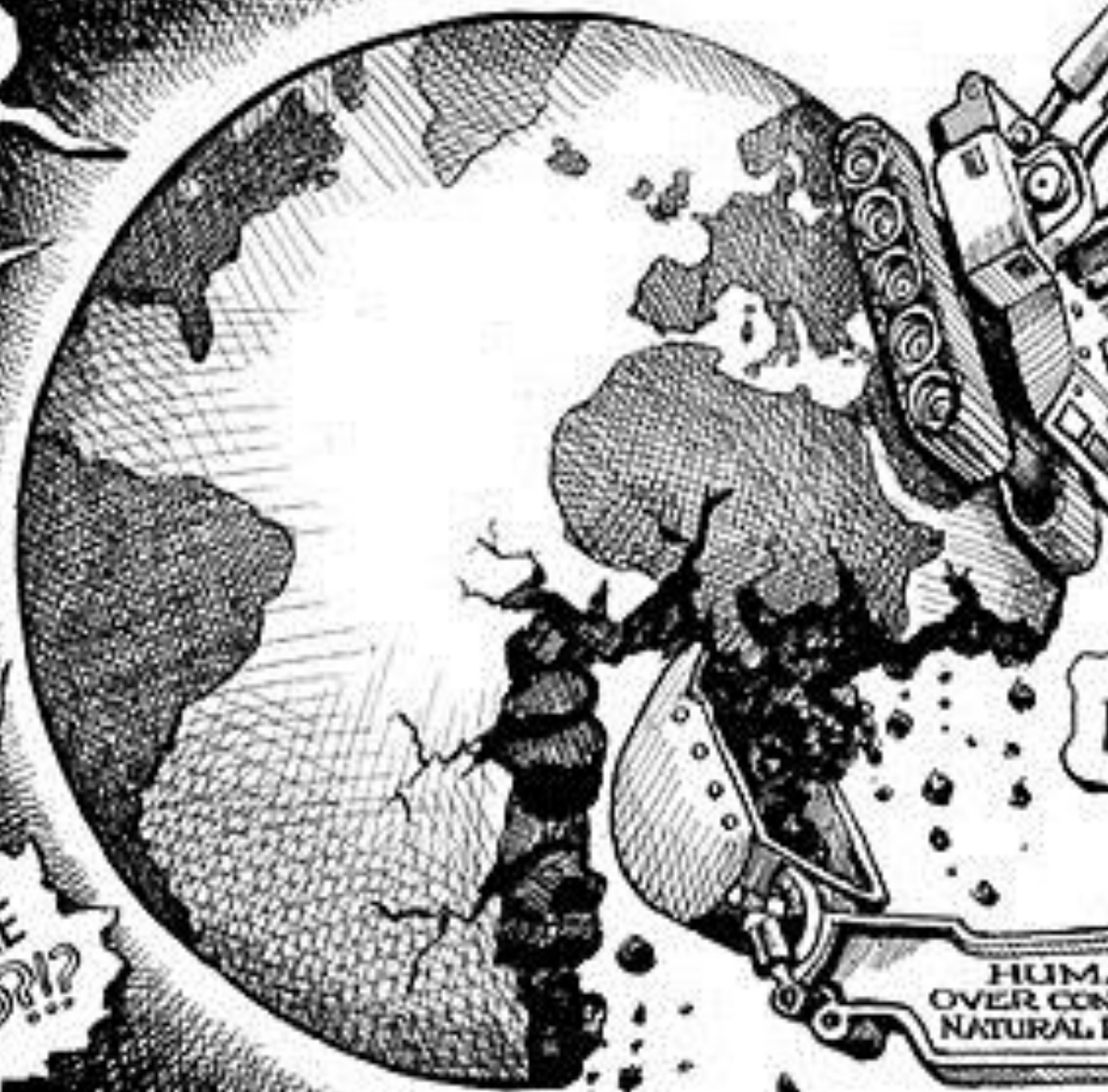

PEOPLE
SPENDING
BEYOND
THEIR
MEANS...

BANKS
LENDING
BEYOND
THEIR MEANS...

COUNTRIES
LOANING
BEYOND
THEIR
MEANS...

HAS
THE WHOLE
WORLD GONE
MAD??

WHOLE?

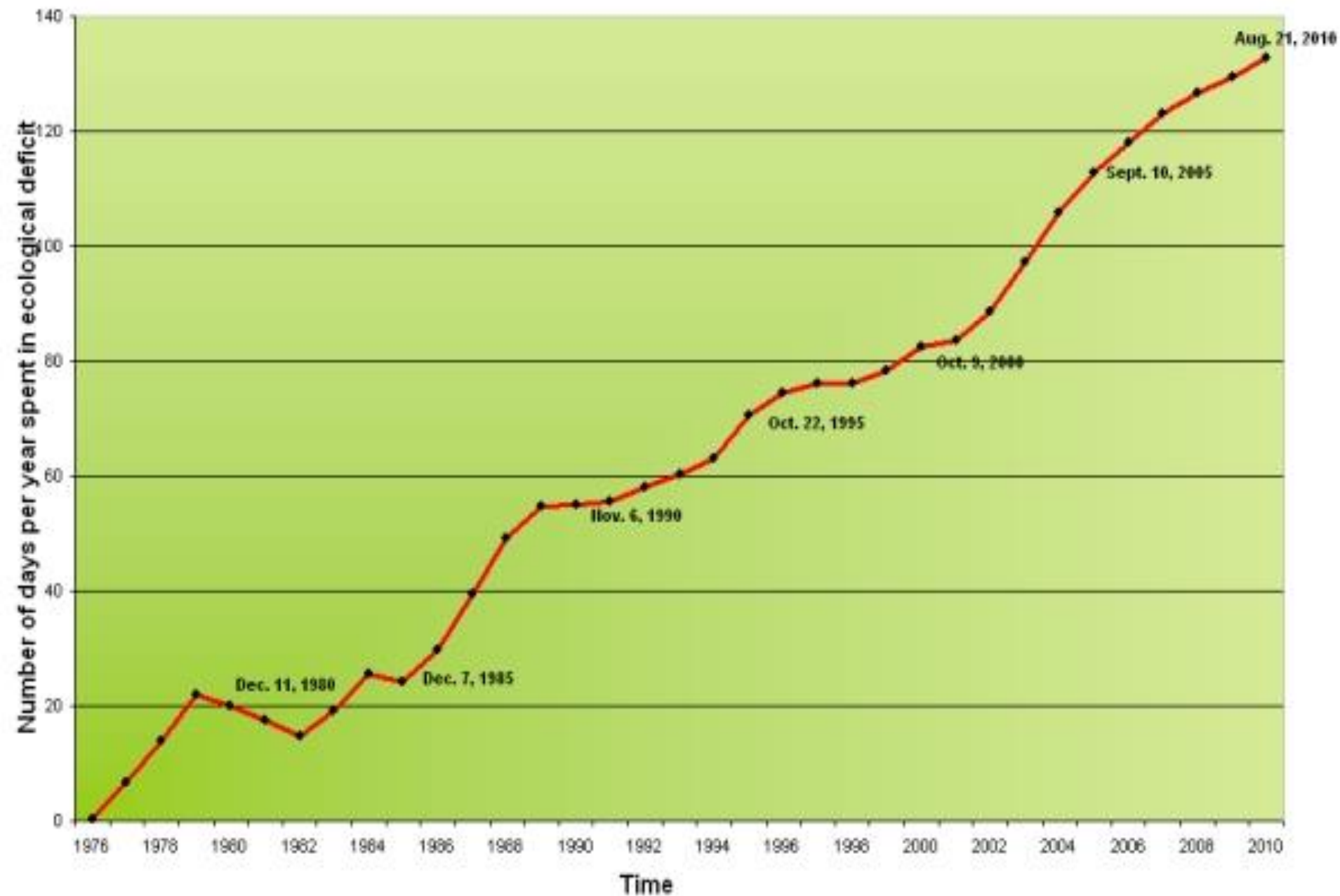
HUMAN
OVER CONSUMPTION OF
NATURAL RESOURCES

14. Hamvas Béla

SCIENCLA SACRA

- „A tény az, hogy a modern ember a földet nem műveli többé, hanem módszeresen és önkényesen kifosztja.
- Zsákmány lett számára a búza, a rozs, a kukorica, a gyümölcs, az állatok húsa, a vizek hala, a hegyek érce, az anyag rejtélyes képességeinek egész sora, mint a mágnesesség, az elektromosság, az egész fizikai világ
- Zsákmány lett számára a másik ember, a másik nép, a másik faj, zsákmány lett a föld, a víz, a levegő, amit kifosztott, hogy uralma alá vonja és mindfelélje.
- Ám ezalatt valójában egyre szegényebb lett, egyre vadabb, durvább, gyűlölködőbb, zártabb, keményebb, sekélyesebb, ostobább, primitívebb és gonoszabb is”

Earth Overshoot Day over time

16. Polányi Károly:

The Great Transformation

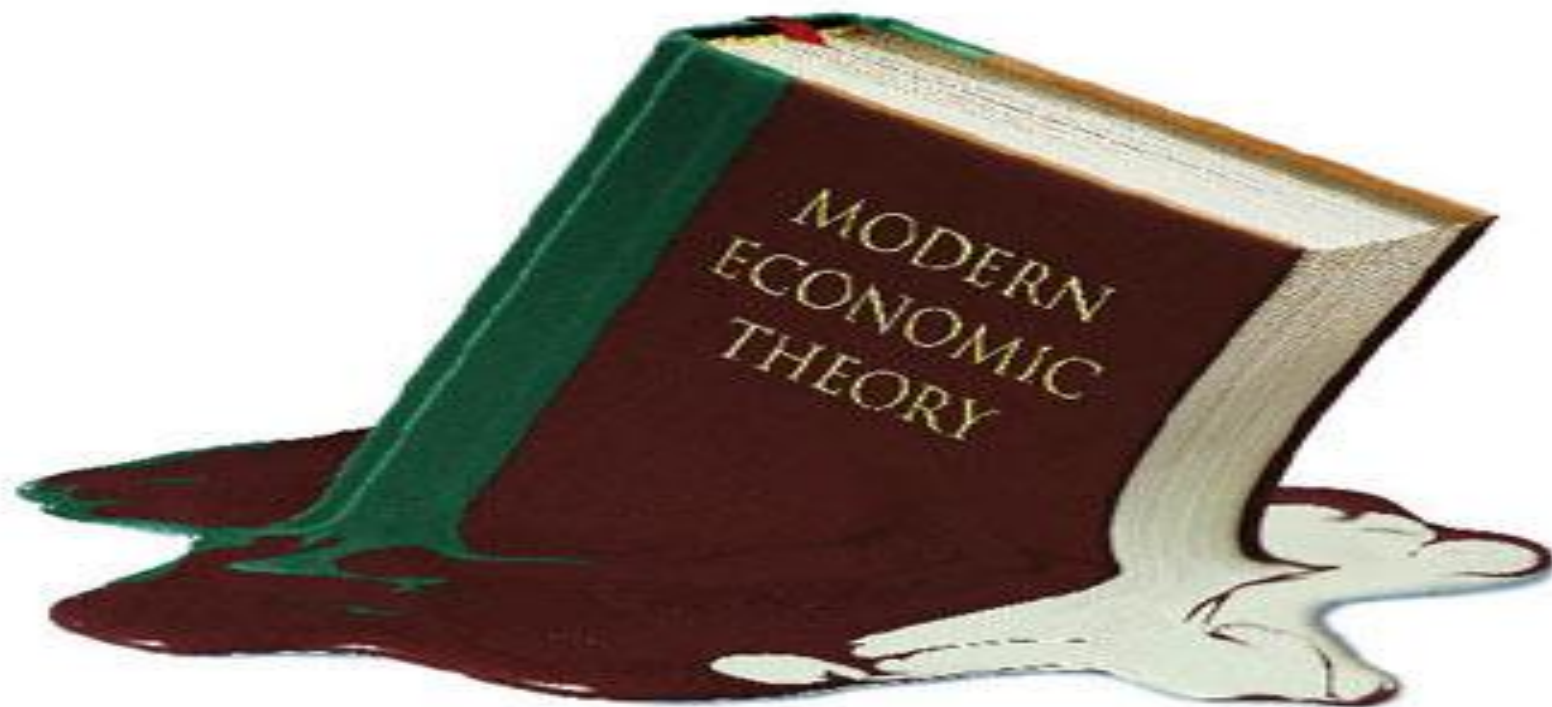
- Polányi Károly e hatalmas ívű könyvében arról értekezik, hogy a Nyugat létmódja a modernitásban gyökeresen megváltozott.
- Az ember külső természetéből nyersanyag lelőhelyet és hulladék-tárolót hoz létre, és lényegében ugyanezt teszi a belsővel is.
- A kapitalizmust tehát nem a természetes fejlődés, hanem az a természetellenes önkény hozta létre, és ma is ez üzemelteti

The Economist

JULY 18TH-24TH 2009

Economist.com

Britain agonises about Afghanistan
The rot in Japan's governing party
Europe's energy insecurity
Goldman Sachs's record profits
Summer camp for atheists

**Where it went wrong—and how
the crisis is changing it**

18. Energetika a médiában

- Az energia kérdése az emberi civilizáció létét három fontos ponton is döntően befolyásolja

Szociális dimenziók

Ökológia dimenziók

Techno-evolúciós sík

Hatalmi-politikai sík

- Aligha véletlen, hogy a véleményhatalmak globális rendszere az energetika világot komplex módon igyekszik a lehető legközvetlenebbül ellenőrizni.
- A hamis fogalmak értelmező-hatalmi ketrecébe zárva vergődik ez a globális „szép új világunk”

19. A mérnök „lét-csapdája”

- A mérnök akarata ellenére ugyan, de a lét-rontó és de-szakralizáló **nyugatias modernitás komplex techno-evolúciós rendjének fogságába** került.
- Az a feladata, hogy elgondolja és megvalósítsa mindazt, ami a világ urainak profitot termelhet, akkor is, ha az nem „folytatható, mert az „extern” költségek nagyságrendekkel nagyobbak hozamnál
- A „szakmaiság” szilárd és teherbíró erkölcsi talapzat nélkül, mint láttuk valójában pusztító erő.

20. A nyugatias modernitás létrontásának kettős talapzata

- „The business of the business is the business”
(Milton Friedman Nobel díjas közgazdász)
- Az „externáliák” áthárítása miatt a Nyugat egy önfelélő és lét-pusztító szerveződési mód
- Öngerjesztő örvénylések, mint a láncreakció, a lavina, a kamatos kamat, a rákos burjánzás
- A Nyugat régen felszámolta volna magát, ha....
 - Nem tudja kiépíteni a mai globális rendet
 - Nem talál rá a fosszilis energia forrásokra

The Economist

AUGUST 27TH-SEPTEMBER 2ND 2005

Iraq, the war and the constitution

PAGES 22-24

America's unhappy borders

PAGES 13 AND 31

Brother Roger, Taizé's melodic monk

OBITUARY, PAGE 30

Yum! Brands' finger lickin' growth

PAGES 60-62

The oiloholics

US\$4.95 • £3.65

Agent
Subs
Em
Post

US\$4.95
£3.65
US\$4.95

Class
Code
Cate
Index

ISSN
1471-8851
ISSN

ISSN
1471-8851
ISSN

ISSN
1471-8851
ISSN

ISSN
1471-8851
ISSN

ISSN
1471-8851
ISSN

ISSN
1471-8851
ISSN

ISSN
1471-8851
ISSN

22. Az autó, mint „meg nem gondolt gondolat”

- József Attila írja, hogy „Ös patkány terjeszt kórt miköztünk, a meg nem gondolt gondolat.” Az ember mindig **elgondol** valami, aztán **megvalósítja**, és boldog és büszke minderre, tegyük hozzá joggal, hiszen alkotó módon létezni engedett valamit, ami eddig nem létezett. De mérhetetlen veszélynek teszi ki magát, hogy, ha nem gondolja végig mindennek a **folytathatóságát** is. Az autó például elgondolható és megvalósítható, de nem folytatható. Az autó a gyors és kényelmes helyváltoztatás szabadságának szimbóluma

És akkor mit hoz a jövő...?

- *„Jósolni nehéz, pláne ami a jövőt illeti”* (Niels Bohr atomfizikus egy kínai mondás alapján)
Az energetika mai formája a nyugatias modernitás önfelszámoló logikájára épül, ezért sorsa attól függ, hogy milyen kiút kínálkozik a globalitásba hajló modernitás „lét-csapdájából”. Az emberi létezés eredendően szakrális rendjének helyreállítása nélkül azonban elég nehéz elképzelni bármilyen reménykeltő változást, így ennek lehetőségeit kell mindenek előtt átgondolni.

25.

„Go back...to the future?”

- Vissza a jövőbe...ami egyben a múlt is...vissza kell állítani az emberi létezés folytathatóságát....helyre kell állítani azokat a normatív társadalmi struktúrákat, és intézményeket, amelyek az elgondolás és a megvalósítás mellett az elgondolt és megvalósított dolgok emberi létezésbe való hosszú távú harmonikus beilleszthetőségét, vagyis folytathatóságát is biztosítják...szóval „go back”, de nem egészen úgy, mint a következő záró képen

**GO BACK.
WE FUCKED UP
EVERYTHING.**

